

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

T.S. Sharipov

2024 yil "28" 08

**STATISTIKA
FANI BO'YICHA**

SILLABUS

Sirtqi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	300000	– Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310 000	– Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishlari:	60310100	– Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
	60310400	– Iqtisodiy xavfsizlik
Bilim sohasi:	400 000	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000	– Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60412500	– Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
	60411700	– Logistika (yo'nalishlar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

Sirtqi bo'lim

60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha),

60310400– Iqtisodiy xavfsizlik,

60412500– Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha),

60411700 - Logistika (yo'nalishlar bo'yicha)"

Fan nomi:	Statistika
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	STATIS6
Yil:	2
Semestr:	3, 4*
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	14
Amaliy mashg'ulotlar	14
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	152
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Talabalarda bozor iqtisodiyoti sharoitida statistikaning nazariy, uslubiy va amaliy masalalarini har taraflama o'rgatish, bozor hodisalari o'rtasidagi sabab-oqibat bog'lanishlarini ochish uchun korrelyatsion-regression tablilni qo'llay olish, statistik kuzatish natijasida olingan ma'lumotlarni kompyuter dasturlari yordamida yechish, olingan natijalar bo'yicha xulosa va takliflar qilish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.
------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Iqtisodiyot nazariyasi
2.	Ekonometrika

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	Statistika predmeti va metodining o'ziga xos xususiyatlari; ommaviy hodisa, uning muhim belgilari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	statistika usuli; statistik tadqiqot va uning bosqichlarini bilishlari lozim;

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	Xoliqulov A.N.. - SamISI, "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrası professori, i.f.n.
E – mail:	abanazarova_sevara@mail.ru .
Tashkilot:	SamISI "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrası
Taqrizchilar:	Pardaev M.Q. - SamISI "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrası professori, p.f.d., Arabov N.U. – Samarqand Davlat universiteti professori, DsC. (turdosh OTM)

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 5-16-05/12)

Mazkur Sillabus "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasining 2024 yil 24 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i

I.E.Shodmonov

Sirtqi bo'lim boshlig'i

F.B.Abdukarimov

Kafedra mudiri

A.N.Xoliqulov

Tuzuvchi

A.N.Xoliqulov

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

- a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
  - fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga o'sha;
  - fanning mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
  - fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
  - fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etishga o'sha;
  - berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera o'sha;
  - konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
  - mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
  - fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
  - flarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa.
- b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
  - fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
  - fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
  - fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
  - fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera o'sha;
  - fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
  - fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
  - fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- c) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
  - fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
  - fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
  - bayon qilish ravon bo'lmasa;
  - fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinmasa;
  - fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- d) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:
  - fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
  - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
  - fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
  - fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
  - fanga doir berilgan savollarga javob olinmagan;
  - fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.

TN3	hozirgi zamon O'zbekiston Respublikasi Davlat statistikasi va xalqaro statistika; statistik kuzatishning mohiyati va ahamiyati; statistik kuzatishni tashkil etish tamoyillari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Variatsiya ko'rsatkichlarini hisoblashni; asimmetriya koeffitsienti va uni aniqlash tartibini; taqsimot eksessi, uning mohiyati va darajasini miqdoriy baholashni; tanlama kuzatish, uning mazmuni, qo'llanish sabablari va afzalliklarini; tanlama representativligini ta'minlovchi tanlash usullarini; korrelyatsiya-regressiya tahlil usullarini qo'llash shart-sharoitlarini bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.
TN5	Ko'nikmalar jihatidan: Statistika amaliyotida qo'llaniladigan iqtisodiy indekslarni hisoblash; YaIM deliyatori va agregat indekslaridan foydalanish; iste'mol baholari indeksini aniqlay oladi;
TN6	Asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari; asosiy fondlarning holati, harakati va ulardan foydalanish ko'rsatkichlari; aylanma mablag'lar, ularning mazmuni va tarkibi; aylanma fondlardan foydalanish samaradorligi ko'rsatkichlarini hisoblash va amaliyotda qo'llash ko'nikmalariga ega bo'ladi;
TN7	Iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda statistik ko'rsatkichlarni qo'llash; statistik ko'rsatkichlarni tahlil qilishni biladi;
TN8	Statistik ko'rsatkichlarning ijobiy va salbiy oqibatlarini statistik baholash; statistik ma'lumotlar natijalarini prognoz qilish malakalariga ega bo'ladi.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan soat
M1	Statistikaning predmeti, usullari va statistik kuzatish. Statistik jamlash va guruhlash	2
M2	Statistika ko'rsatkichlari. O'rtacha miqdorlar	2
M3	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatishning qo'llanilishi. Xodisalar o'rtasidagi bog'lanishlarni statistik o'rganish	2
M4	Dinamikani statistik o'rganish usullari. Iqtisodiy indekslar	2
M5	Aholi statistikasi. Mehnat bozori statistikasi. Aholi turmush darajasi statistikasi	2
M6	Milliy hisoblar va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tizimi. Milliy boylik statistikasi	2
M7	Moliya va davlat budjeti statistikasi. Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi. Xizmatlar sohasi statistikasi	2
JAMI:		14
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
A1	Statistik kuzatish ma'lumotlarini qabul qilish va tekshirish usullari. Statistik ma'lumotlarni jamlash va guruhlash va jadval va grafiklarda aks ettirish.	2
A2	Statistika ko'rsatkichlarini ifodalash shakllari. Statistik	2

	ma'lumotlarning o'rtacha miqdorlarini aniqlash va variatsiya koeffitsientini hisoblash zaruriyati	
A3	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatishning qo'llanilishi. O'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari	2
A4	Dinamika qatorlarining tahlil ko'rsatkichlari. Iqtisodiy indeksning tasniflashi (klassifikatsiya)	2
A5	Aholining harakat ko'rsatkichlari, mehnat resurslari va ularning harakat statistikasi. Aholi turmush darajasi tavsiflovchi ko'rsatkichlar tizimi	2
A6	Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar hisoblash usullari. Milliy bo'ylik tarkibi va dinamikasi	2
A7	Moliyaning makroiqtisodiy ko'rsatkichlari. Tashqi savdo aylanmasi hajmi va tarkibi statistikasi. Xizmat ko'rsatuvchi sub'ektlar faoliyati turlarining tasniflashi.	2
	JAMI:	14

Mustaqil ta'lim (MT)		Ajratilgan soat
MT1	Statistikaning paydo bo'lish tarixi va rivojlanishi.	4
MT2	Statistikaning o'ziga xos umum-ilmiy va maxsus usullari.	6
MT3	Statistik kuzatishning dasturiy-uslubiy va tashkiliy masalalari.	4
MT4	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	6
MT5	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	4
MT6	Statistik guruhlash usuli, uning ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar va jarayonlarni o'rganishda ahamiyati.	6
MT7	Statistik ko'rsatkichlarga qo'yilgan asosiy talablar: miqdorlarning ishonchligi, taqqoslama holati va aniqligi.	4
MT8	O'rtacha miqdorlarni qo'llashning asosiy shartlari.	6
MT9	O'rtacha miqdorlarning tasnifi: analitik va tuzilmaviy o'rtachalar.	6
MT10	Tuzilmaviy o'rtachalardan statistik tadqiqotlarda foydalanilishi	6
MT11	Tanlama to'plamni tashkil qilish usullari.	4
MT12	Kichik tanlama kuzatish mohiyati va uning o'ziga xos xususiyatlari.	4
MT13	Korrelatsion-regression tahlil – o'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari.	6
MT14	Dinamika tendensiyalarini aniqlash usullari.	6
MT15	Mavsumiylik to'g'risida tushuncha va uni baholash.	4
MT16	Iqtisodiy indekslarning tasniflashi (klassifikatsiya).	6
MT17	Dunyo aholi dinamikasi va istiqboldagi sonini prognozlash.	6

MT18	Korxonalarda xodimlar statistikasi ko'rsatkichlari.	4
MT19	Milliy hisoblar tizimida ishlab chiqarish sohasini chegaralash.	6
MT20	Asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari.	6
MT21	Aylanma mablag'lar, ularning mazmuni va tarkibi.	6
MT22	Davlat budjeti daromadlari va xarajatlari statistikasi.	4
MT23	Kredit hajmi va dinamikasini statistik jihatdan o'rganish.	4
MT24	Baho statistikasi, uning asosiy vazifalari va ko'rsatkichlari.	6
MT25	Pulning qadrsizlanishi, milliy valyuta xarid quvvatining o'zgarishi.	4
MT26	Aholining daromadlari bo'yicha tabaqalanishi.	6
MT27	Tashqi savdo aylanmasi hajmi va tarkibi.	6
MT28	Ekspart va importning tovarlar va hududlar bo'yicha tarkibi.	4
MT29	Turizm va mehmonxona xo'jaligi sub'yektlar faoliyat ko'rsatkichlari.	4
MT30	Xizmat ko'rsatuvchi sub'ektlar faoliyati turlarining tasniflashi.	4
	JAMI	152

Asosiy adabiyotlar	
1.	SHodiev X. va Xabibullaev I. Statistika: darslik. - T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2019. - 454 b.
2.	Xudayberdiyev U.X. Statistika. O'quv qo'llanma. Samarqand, SamISI, 2019.
3.	Xudayberdiyev U.X., Xoliqulov A.N., Babanazarova S.A. Statistika. Darslik. Samarqand, SamISI, 2022.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	O'zbekiston Respublikasi qonuni: Rasmiy statistika to'g'risida. 2021 yil 11 avgustda qabul qilingan.
2.	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo'mitasi faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2017 yil 31 iyuldagi PQ-31655 qarori.
3.	Soatov N., Nabyev X., Nabyev D., Tillaov J., Tillaov S. Statistika. Darslik. T.: TDIU, 2009y.
4.	Abdullayev Yo., Pardayev M.Q., Xudayberdiyev U., Aliyev B. Statistika. O'quv qo'llanma. "Iqtisod-moliya", 2011y.
5.	Xudayberdiyev U. va boshqalar. Statistika, O'quv-uslubiy qo'llanma. I-qism, Samarqand, SamISI 2011.
6.	Xudayberdiyev U. va boshqalar. Statistika, O'quv-uslubiy qo'llanma. II-qism, Samarqand, SamISI 2014.
7.	Статистика. Учебник. / под ред. И.И. Елисеевой. - М.: Проспект, 2010.